

Συνέντευξη του Ευγένιου Τριβιζά στο iefimerida

ief iefimerida.gr/news/182767/synenteyxi-toy-eygenioy-triviza-sto-iefimerida

December 15, 2014

[NEWSROOM IEFIMERIDA.GR](http://NEWSROOM.IEFIMERIDA.GR)

15/12/2014 09:06

Εγκληματολόγος, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Reading. Αλλά και συγγραφέας των πιο ευφρόσυνων, διδακτικών παραμυθιών που διαβάζονται στην Ελλάδα ευλαβικά – από παιδιά και γονείς. Ο σπουδαίος Ευγένιος Τριβιζάς μίλησε στο iefimerida.gr για το πώς μπορείς να απευθυνθείς στα παιδιά, στα παιδιά της Ελλάδας, εν μέσω κρίσης, σε ένα σκηνικό βίας, αβεβαιότητας, φόβου.

Η «Τελευταία Μαύρη Γάτα», αυτό το βιβλίο-ύμνος για την καταδίκη των προκαταλήψεων και την ανάδειξη της έννοιας της συνύπαρξης, ανεβαίνει σε μια καθηλωτική παράσταση στο Θέατρο Χορν, συγκινώντας όχι μόνο τα παιδιά αλλά και τους ενήλικες. Ταυτόχρονα, από τις 18 ως τις 30 Δεκεμβρίου παρουσιάζεται στο Μέγαρο Μουσικής το «12 παρά 12», ένα παιχνίδι του παλιού χρόνου εναντίον του νέου χρόνου.

Εχουμε συνηθίσει παιδιά να τρέχουν να χωθούν στην αγκαλιά του, να κρέμονται από τα χείλη του, να ζητούν από τους γονείς να διαβάσουν ξανά και ξανά παραμύθια του, να αγγίζουν τις σελίδες, να κοιμούνται αγκαλιά με τα βιβλία του. Ο ποιητής των παραμυθιών, ο τρυφερός ψιθυριστής όσων αναβλύζουν από το βάθος της ψυχής μας, ο Ευγένιος Τριβιζάς, είναι ένας νομικός, ένα καθηγητής πανεπιστημίου στο απαιτητικό μάθημα εγκληματολογίας, ένα από τα πιο δυνατά μυαλά στην Ευρώπη στην εξέταση εγκλημάτων.

Μιλώντας στο iefimerida.gr, μας λέει ποιο είναι το πρώτο παραμύθι που του αφηγήθηκαν, πώς ζει μεταξύ φυλακών και νηπιαγωγείων, ότι του πρότειναν να πολιτευθεί, αλλά και πως μονίμως νιώθει πως δεν προλαβαίνει.

Διαδίκτυο, κονσόλες παιχνιδιών κατακτούν χώρο στη ζωή των παιδιών με αφηγήσεις που έχουν σχέση με την ταχύτητα, τον περιορισμένο αριθμό ζώων, τον ανταγωνισμό. Ενας στο τέλος θα νικήσει. Πόσο τοξικό είναι αυτό;

Την επέλαση της σύγχρονης τεχνολογίας δεν είναι δυνατόν να τη διακόψει ή να την ανακόψει κανείς. Αυτό που ρεαλιστικά μπορεί να επιδιώξει είναι όχι να πολεμήσει ή να αγνοήσει το μέσο αλλά να το αναδιαμορφώσει και να βελτιώσει το περιεχόμενό του που πολλές φορές είναι τοξικό για την παιδική ψυχή.

Αλλάζει αυτή η κατάσταση τα «εργαλεία» ή τη θεματολογία σας;

Προσπαθώ να μπολιάζω τα κλασικά παραμύθια και τις δομές τους με σύγχρονα επιστημονικά και τεχνολογικά στοιχεία και πολιτισμικές αναφορές.

Τρόμος, βία, ακύρωση θαυμάτων. Μπορεί κανείς μέσα σε ένα γενικευμένο κοινωνικά, εθνικά Annus Horribilis να δημιουργήσει συνθήκες για ένα προσωπικό Annus Mirabilis;

Όταν ο Ντίκενς αναγκαζόταν να δανείζεται χρήματα από τη γιαγιά της συζύγου του για να αγοράζει παπούτσια, όταν ο Stephen King υποχρεωνόταν να αφήσει το σχολείο και να δουλεύει δέκα ώρες την ημέρα κολλώντας ετικέτες σε κουτιά με βαφές παπουτσιών επειδή ο πατέρας του είχε φυλακιστεί για χρέη, όταν ο Όργουελ δεν είχε χρήματα για να συνεχίσει να σπουδάζει, όταν η Rowling, ανύπαντρη μητέρα, αναγκαζόταν να καταφεύγει σε καφεενεία για να γράφει επειδή δεν είχε χρήματα για να θερμαίνει το σπίτι της, όταν -συγκλονιστική περίπτωση- ο συνθέτης Olivier Messiaen συνέθετε αριστουργήματα όντας κρατούμενος σε ναζιστικό στρατόπεδο συγκεντρώσεως, καταλαβαίνει κανείς ότι ακόμα και κάτω από τις πιο ακραίες και αντίξοες συνθήκες το ανθρώπινο πνεύμα μπορεί να επιβιώνει και να δημιουργεί οάσεις μικρών και μεγάλων, προσωπικών αλλά και κοινωνικών θαυμάτων.

Ποια φράση της «Τελευταίας Μαύρης Γάτας» θα θέλατε να έχουν υπογραμμίσει όλα τα παιδιά στο βιβλίο; Ποια να ακουστεί δυνατά και απόλυτα εύληπτα στην παράσταση στο Θέατρο Χορν;

Ένα ψέμα, όσοι και να το λένε, δεν παύει να είναι ψέμα.

Η Μυρτώ είναι ένα γενναίο κορίτσι που κακοποιήθηκε βάνουσα σεξουαλικά και σωματικά και κατόρθωσε να επιζήσει χωρίς να μπορεί να μιλήσει ακόμα, καθηλωμένη σε κρεβάτια νοσοκομείων. Ως εγκληματολόγος και συγγραφέας, πώς θα μιλούσατε στα παιδιά για μια τέτοια ιστορία;

Στα μικρά παιδιά δεν μπορεί για τόσο επώδυνα θέματα να μιλάει κανείς ρεαλιστικά χωρίς να τα τραυματίζει. Αυτό που μπορεί να κάνει είναι να διαπλάθει τον χαρακτήρα τους με τα κατάλληλα αναγνώσματα και θεάματα ώστε να ταυτίζονται με τα θύματα βίας, να

μοιράζονται την αγωνία τους, να νιώθουν τον πόνο τους και να καταδικάζουν τους δράστες όπως, για παράδειγμα, στην «Τελευταία Μαύρη Γάτα» τους προληπτικούς που πνίγουν γάτες στο χαμάμ «Η Χαρούμενη Όαση» και τον Αρμάνδο Ραπασίν που κρατάει έγκλειστα τα θύματα στα καταγώγια του γουναράδικού του για να τα κάνει γούνες.

(Η Τελευταία Μαύρη Γάτα, θέατρο Χορν)

Τα παιδιά στην Ελλάδα είναι σαφώς θύματα της οικονομικής κρίσης. Κατά πόσο θέματα οικονομίας και πολιτικής μπορούν να αποδοθούν σε ένα παραμύθι;

Όλα μπορούν να αποδοθούν συμβολικά και αλληγορικά μέσα από παραμύθια όπως η κλοπή των ονείρων στα «Μαγικά μαξιλάρια». Στο μυθιστόρημα αυτό ο Αρπατίλαος ο πρώτος, ένας άπληστος άρχοντας, καταργεί τα πάρτι των γενεθλίων, τις Απόκριες, τις γιορτές και τις Κυριακές που μετονομάζονται σε Προδευτέρες και δε διαφέρουν στο παραμικρό από τις κανονικές Δευτέρες ώστε οι κάτοικοι να δουλεύουν ολοένα και πιο εξαντλητικά στα αδαμαντωρυχεία της χώρας. Για να μη συγκρίνουν τα όνειρά τους με τη σκληρή πραγματικότητα και διαμαρτύρονται ο Αρπατίλαος αποφασίζει να τους στερήσει ακόμα και τα όνειρά τους.

Σας διάβαζαν παραμύθια; Ποιο είναι το πρώτο παραμύθι που θυμάστε;

Θυμάμαι ένα παραμύθι για μια κούκλα που ήταν κλεισμένη σε ένα κουτί και τη συμπονούσα. Θυμάμαι το παραμύθι με τον φλογεροπαίχτη. Αναρωτιόμουν από πού να είχε αγοράσει την παράξενη αυτή φλογέρα. «Ίσως», σκεπτόμουν, «να υπάρχει κάπου ένα κατάστημα που πουλάει και άλλες παρόμοιες φλογέρες που όταν τις παίζεις, σε ακολουθούνε ζαχαροπλάστες, χαρταετοί ή πεταλούδες.

Κάποτε οι ήρωες των παιδιών ήταν οι γονείς τους. Τώρα; Και με πολλές οικογένειες με πατεράδες ή μητέρες άνεργους να νιώθουν ακυρωμένοι από το σύστημα πόσο μπορούν να έχουν αυτή την ιδιότητα;

Ήρωες δεν είναι τόσο οι εύποροι γονείς που πολλές φορές λόγω των υποχρεώσεων τους δεν έχουν καιρό να προσφέρουν ποιοτικό χρόνο στα παιδιά τους, όσο εκείνοι που παρά τις αντίξοες συνθήκες παλεύουν και πολλές φορές θυσιάζονται για να τους προσφέρουν ό,τι καλύτερο μπορούν.

(Η τελευταία μαύρη γάτα, θέατρο Χορν)

Τελικά, χρειάζονται ήρωες τα παιδιά; Πρότυπα;

Και ήρωες και πρότυπα.

Αν σας γινόταν πρόταση, θα γινόσασταν Πρόεδρος της Δημοκρατίας;

Όχι, επειδή τότε δεν θα είχα τον χρόνο για να γράφω για παιδιά. Κάτι εξίσου, αν όχι περισσότερο, σημαντικό.

Σας έχουν προτείνει ποτέ να πολιτευθείτε;

Ναι, αλλά δε θα το επιθυμούσα επειδή πιστεύω ότι πολύ περισσότερο ακόμα και από έναν πολιτικό ένας συγγραφέας παιδικών βιβλίων έχει δυνατότητα να αλλάξει τον κόσμο προς το καλύτερο, διαμορφώνοντας τους χαρακτήρες των αυριανών πολιτών, πολιτικών και ηγετών. Κι αυτό επειδή τα πρώτα μας αναγνώσματα μάς αγγίζουν βαθύτερα, μας επηρεάζουν δραστικότερα και μας συνοδεύουν πολλές φορές σε όλη μας τη ζωή.

Η «Τελευταία Μαύρη Γάτα» είναι μια απάντηση, μια εξήγηση στα παιδιά για όσα συμβαίνουν στην Αμερική μετά τη δολοφονία στο Φέργκιουσον;

Είναι κάτι ευρύτερο. Είναι ένα δριμύ κατηγορώ κατά πάσης φύσεως προκατάληψης, ρατσισμού και δυσειδαιμονίας.

Ποια είναι η λέξη ή φράση που λέτε πιο συχνά;

«Ελπίζω να προλάβω».

(Η Τελευταία Μαύρη Γάτα, θέατρο Χορν)

Σε τι κατάσταση, state of mind, βρίσκεστε αυτή την εποχή;

Εναλλάσσεται ανάλογα με το πού βρίσκομαι, αν βρίσκομαι δηλαδή σε ζοφερές φυλακές ή ηλιόλουστα νηπιαγωγεία, σε θεατρικά παρασκήνια ή σε κελιά αστυνομικών σταθμών.

Τι σας κάνει να μην κοιμάστε το βράδυ;

Η Σύνθια ο παπαγάλος μου που παραμιλάει στον ύπνο της και η φασαρία που κάνει το αόρατο πράσινο καγκουρό όταν παίζει τις νύχτες ποδοσφαιροφόσφωρο με τους φίλους του πάνω στο κρεβάτι.